

Μετά από 15 έτη ως πρόεδρος στον ΣΥΡΙΖΑ/Π.Σ., 14 ως βουλευτής, 7 ως επικεφαλής της αξιωματικής αντιπολίτευσης και 4,5 ως πρωθυπουργός, ο Αλέξης αποχωρεί, στα 49 του χρόνια από το πολιτικό προσκήνιο. Ίσως κάποτε μάθουμε με ακρίβεια πόσα, από όσα τον χρεώ νουν, οφείλουμε να τα πιστώσουμε στο νεανικό ενθουσιασμό του, στις αυταπάτες της απειρίας του και πόσα προέκυψαν από πολιτικό τυχοδιωκτισμό, όπως συνέβη σε αρκετούς προγενέστερους.

Δύσκολα μπορεί να υπάρξουν πολλές αμφιβολίες στο ότι ήταν ο πρωθυπουργός που πιέστηκε περισσότερο από όλους μεταπολιτευτικά αν όχι μετεμφυλιακά. Διότι στο χρονικό διάστημα που ανέλαβε, με την συνθηματολογία που γιγάντωσε το ποσοστό του, με το πρόγραμμα Θεσσαλονίκης υπό μάλης και με δεδομένη την κυβερνητική απειρία, την αδυναμία ελιγμών και την αγνωσία του τρόπου που κινούνται τα πράγματα στην Ε.Ε., ήταν ο εύκολος, προς παραδειγματισμό, στόχος.

Ενέπνευσε για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, σημαντική μερίδα Ελλήνων πολιτών. Δεν είχε παππού, μπαμπά, αδελφό, θείο, κυβερνήτη ή κομματάρχη. Πολιτικά και κομματικά εκίνησε από το μηδέν. Δέχτηκε μια σφοδρή, άρτια οργανωμένη και συχνά καλά αποζημιωμένη επίθεση από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Συγκέντρωσε πάνω του πολλά και βαριά πυρά, περισσότερα ενδεχομένως από τον Ανδρέα, χωρίς να έχει ούτε κάποιες από τις δεξιότητες του και δίχως την πολυτέλεια των σφριγηλών ερεισμάτων του ιδρυτή του Πα.Σο.Κ.

Με ή υπό αυτόν, ο ΣΥΡΙΖΑ/Π.Σ. του 4,6% σκαρφάλωσε μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα στο 17% και τελικά στο 36% τον Ιανουάριο του '15 για να σχηματίσει την πρώτη Αριστερή κυβέρνηση στην Ελλάδα, αν όχι στην Ευρώπη. Αν όμως η άνοδος στην εξουσία εκτιμήθηκε ως «πρώτη φορά Αριστερά» ας θυμηθούμε την προεκλογική συνθηματολογία του Πα.Σο.Κ. το '81. Το «εδώ και τώρα αλλαγή», το «η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες» και το «Ε.Ο.Κ. & Ν.Α.Τ.Ο. το ίδιο συνδικάτο» το «έξω τώρα οι Αμερικάνοι», ήταν πιο ρηξικέλευθα και

συγκρουσιακά. Το ότι δεν ακολουθήθηκαν, μετά την κάλπη, είναι άλλη ιστορία, ή έστω κάπως παρόμοια με ότι ακολούθησε από το '15 και εντεύθεν.

Το Πα.Σο.Κ. του '81 είχε επίσης την πολυτέλεια να εφαρμόσει κοινωνικές πολιτικές, έστω και αν από ένα σημείο και μετά γίνονταν με δανεικά, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ/Π.Σ. του '15 ήταν υποχρεωμένος να ακούει και να βαδίζει σε μονοπάτια που οριοθετούνταν αλλού.

Αν όντως ο Αλέξης πίστευε αυτά για τα νταούλια και τους χορούς που εκτόξευε προεκλογικά, συγκινώντας και έλκοντας το ακροατήριο, μόλις έγινε κυβέρνηση και πέρασε από πάνω μας, το τραίνο τω Βρυξελλών με μηχανοδηγό την πρώτη Bundeskanzlerin της Ιστορίας, θα έπρεπε να συνειδητοποιήσει πως δεν υπήρχαν και πολλά να κάνει.

Ή έπρεπε να τα παρατήσει και να γυρίσει στην Κυψέλη και να σκύψει με την Μπέτυ πάνω στον Ορφέα - Ερνέστο και τον Φοίβο - Παύλο, ομολογώντας στον καθρέπτη του και στον Ελληνικό λαό την αισιόδοξη αυταπάτη του, ή να το πολεμήσει έστω με τα ελάχιστα όπλα και τα λιγότερα πολεμοφόδια που ήταν διαθέσιμα. Επέλεξε το δεύτερο. Προς το παρόν μένει αναπάντητη η απορία του πόσο γενναίος και μεγάλος ήτ αν, όπως τον σκισσογράφησε ο καθηγητής Ν. Μαραντζίδης και αν αγάπησε περισσότερο το παιχνίδι της εξουσίας ή πίστεψε με πείσμα την αποστολή του. Η οποία αποστολή του, βεβαίως, επιδέχεται πέραν της μιας, ερμηνεία.

Τα δυο κόμματα της εξουσίας τραβήχτηκαν στο παρασκήνιο, φόρτωσαν τους άγουρους με την κυβερνητική τέχνη αντιπάλους τους την ζοφερή περίοδο, με την αδιανόητη πίεση, το κλείσιμο των τραπεζών, το δημοψήφισμα και μια άνευ προηγουμένου αστάθεια που εν πολλοίς οι ίδιοι ως κυβέρνηση προκάλεσαν. Ο πρώτος πρωθυπουργός γεννημένος μεταπολιτευτικά έκανε μια απέλπιδα προσπάθεια να ισορροπήσει τις προεκλογικές του υποσχέσεις με την ασφυκτική πραγματικότητα. Το σενάριο δεν είχε πιθανότητες να λειτουργήσει.

Πλην όμως, το θέρος του '18, κατά πως μας τα λένε, έβγαλε τον τόπο από τα Μνημόνια. Ταυτόχρονα έκλεισε και το κεφάλαιο F.Y.R.o.M., Σκόπια, ή όπως αλλιώς το αποκαλούσαμε μετά από 30 χρόνια τριβών που κανείς ουσιαστικά δεν το ακούμπησε. Για να μην πάμε ακόμα πιο πίσω, στο '44 με τη μεταπολεμική σύσταση της ενωμένης γείτονος χώρας, που έφερε από τότε την ονομασία Δημοκρατία της Μακεδονίας μέσα στην Ομοσπονδία Γιουγκοσλαβίας.

Να μην λησμονηθεί επίσης τόσο το γεγονός ότι η περίοδος της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ/Π.Σ. άφησε και 30τοσα δις στα ταμεία, ένα αρκετά υπολογίσιμο μαξιλάρι ασφαλείας, όσο και ότι το κυβερνητικό σχήμα στηρίχτηκε σε ένα ολότελα αντίθετο ιδεολογικά κόμμα, που πέρα από μια εθνικοσυντηρητική θέση είχε μια θολή άποψη και, ως απεδείχθη, ελάχιστο μέλλον.

Ήταν ακροβασία η όλη εκείνη κυβερνητική περίοδος, ήταν και δοκιμασία για τον τόπο, τον πληθυσμό και ασφαλώς για την ιδεολογία της Αριστεράς, η οποία κατά τα φαινόμενα επλήγη περισσότερο απ' όλα και το κόστος αυτής της πληγής πέραν από την επισταμένη, την μεθοδική της ιδεολογική της αποδόμηση, ήταν η σαφής και απότομη στροφή του εκλογικού σώματος προς την αδιαφορία (47% αποχή τον Ιούνιο), ή στην φοβική ψήφο υπέρ συντηρητικών ή ακροδεξιών επιλογών.

Κατηγορήθηκε ότι δεν είχε τα εφόδια για να κυβερνήσει όπως, πέρα από την ευρύτερη αντίληψη της λειτουργίας της πολιτικής σε διεθνές επίπεδο, τη γνώση ξένων γλωσσών. Σημαντικό θέμα, αλλά η παγκόσμια Ιστορία είναι πλήρης με ονόματα σπουδαίων ηγετών που έφερναν τους μεταφραστές τους. Επί τούτου να του δοθεί συγχωροχάρτι. Για το «γκόου μπак κυρία Μέρκελ», το «frozen war» και την προφορά λέξεων της Αγγλικής με αξάν, οι δικαιολογίες στερεύουν.

Κατηγορήθηκε επίσης για την ανακυβίστηση του Δημοψηφίσματος. Τυπικά ήταν καλυμμένος, ουσιαστικά όμως εξετέθη. Ήταν άβολο, αμήχανο όπως επίσης είναι βέβαιο ότι οι περισσότεροι από τους 7 στους 10 Έλληνες που τάχθηκαν υπέρ του όχι, ασφαλώς δεν θα ήταν έτοιμοι να δεχτούν τις συνέπειες. Αυτό δεν κάνει, απαραίτητα, τους υπόλοιπους 3 στους 10 πιο ολοκληρωμένους ή πιο ευφυείς, αλλά πιο φιλήσυχους και πιο βολεμένους.

Αφού δεν το έπραξε ο Γ.Α.Π. το '10, το τραίνο είχε σφυρίξει. Για τέτοιου είδους κολοσσιαίας ευθύνης και τόλμης αποφάσεις, απαιτούνται βαθιές γνώσεις, καθαρότητα κρίσης και θάρρος βγαλμένο από Θερμοπύλες, ενώ η παταγώδης αποτυχία θα είναι πάντα πιο κοντά από την οποιαδήποτε έστω και μικρής εμβέλειας επιτυχία.

Κάτι άλλο που αποτελεί μια σφοδρή αντίφαση με πολλαπλές επιπτώσεις ήταν η πολιτική κομμάτων με σαφή την φιλελεύθερη κατεύθυνση να γιγαντώσουν τον Δημόσιο τομέα, μέσα από ένα καθαρό πλέγμα συναλλαγής, έως ότου καταλήξαμε και στο επιστέγασμα με την

παγκάλεια ρήση «μαζί τα φάγαμε».

Το ίδιο σφοδρή αντίφαση ήταν η αντιλαϊκή πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ/Π.Σ. που, ανάμεσα σε άλλα, πέταξε τις προεκλογικές υποσχέσεις περί κατάργησης του ΕΝ.Φ.Ι.Α., σύντμησε το χρόνο αποπληρωμής και δια στόματος Αλέξη αποκάλυψε την καταβολή του «πατριωτικό καθήκον».

Από την άλλη πλευρά, ως πολύ σοβαρή ένδειξη εξαιρετικά χαμηλής πολιτικής κουλτούρας των θεσμικών αντιπάλων του ας καταχωρηθούν, η άρνηση του Μεσσήνιου να παραδώσει στο Μαξίμου και τα σχόλια του πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας, από το εξωτερικό μάλιστα, αμέσως μετά την παραίτηση του Αλέξη από την κομματική ηγεσία.

Το παιδί που τελείωσε το πολυκλαδικό στους Αμπελοκήπους, ο νέος που αποφοίτησε από το Ε.Μ.Π. , αυτός που βρέθηκε στη Γένοβα το '01, ο Αλέξης που έκλινε το γόνυ στην Καισαριανή, αμέσως μετά την εκλογική νίκη το '15, γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι εκ των πραγμάτων δεν θα μπορούσε να έχει κανένα κοινό σημείο με όποιον βρέθηκε από το Κολλέγιο των Αθηνών στις Η.Π.Α. για σπουδές και απασχολήθηκε στον τραπεζικό χώρο, πριν βρει το δικό του χώρο σε ένα κόμμα όπου είχε βρεθεί με μεταγραφή ο πατέρας του αφήνοντας βαριά κληρονομιά, αλλά και η μεγαλύτερη αδελφή του, αλλαξοπιστήσασα έστω και δι' ολίγον.

Αν υπήρχε ένα είδος αηδίας, μια σφοδρή αντίδραση ταξικού περιεχομένου θα έπρεπε να λειτουργεί ανάποδα. Από τα κάτω προς τα πάνω, που σε κάποιο βαθμό θα ήταν αν όχι δικαιολογημένη, έστω κατανοητή. Στην περίπτωση μας δουλεύει ανάποδα. Και δεν είναι ούτε κατανοητή, ούτε πολύ περισσότερο δικαιολογημένη.

Είναι, όμως, και κάτι άλλο. Σύγχυση. Όπου οι γνησιότεροι όλων των πατριωτών ανακαλούν την μεραρχία από την Κύπρο και προκαλούν με το πραξικόπημα τη διχοτόμηση. Άλλοι πριν ορκιστούν πρωθυπουργοί μετείχαν στα μνημόσυνα μίσους στην πηγάδα. Κι άλλοι κάποια χρόνια αργότερα φώναζαν «γερά Γερούν». Αυτό δεν είναι ούτε ακραίος εθνικισμός, ούτε κουταμάρα. Είναι φανατικός οπαδισμός. Είναι λεωφόρος Λαυρίου σε πολιτικό επίπεδο, κάτι που μπορεί να ξεκίνησε από τη στιγμή που έπεφτε νεκρός ο Καποδίστριας, δομήθηκε με το Εθνικό διχασμό του '15, ενισχύθηκε έτι περαιτέρω από την 4

η

Αυγούστου του '36 και αισιοδοξούσαμε ότι ξεθύμανε τον Ιούλιο του '74, αλλά οι ενδείξεις δεν πείθουν.

Είναι πρωτίστως παρακμή. Ειλικρινά τώρα, έχει κάποια σχέση η σημερινή Ν.Δ. με εκείνη μέχρι τον Δεκέμβριο του '81 άντε και μέχρι τον Σεπτέμβριο του '84; Μπορούν να συγκριθούν οι κομματικές της ηγετικές φυσιογνωμίες του παρελθόντος με τις σημερινές; Το ίδιο ερώτημα μπορεί να τεθεί, εξίσου ρητορικά, για τον ευρύτερο προοδευτικό χώρο, κάνοντας το αδιέξοδο μεγαλύτερο και τις ελπίδες λιγότερες.

Ίσως αυτό, αποτελεί μια καλή αιτιολογία για την αδιαφορία του κόσμου. Αυτές οι συνθήκες γεννούν, είτε το φαινόμενο του φανατικού οπαδισμού, είτε την πλήρη αδιαφορία για τα πολιτικά δρώμενα. Είναι ο ορισμός της πολιτικής παρακμής, του μοιραίου απολιτίκ, της αδιαφορίας του να αποφασίζει το 20% του εκλογικού σώματος, για το ποιο κόμμα θα έχει παντοδυναμία και όχι αυτοδυναμία. Με κάποια δόση υπερβολής, έτσι αναιρείται η ίδια η δομή του κοινοβουλευτισμού.

Τέλος, ένα εξίσου ανησυχητικό θέμα είναι η ταχεία και βίαιη μετατόπιση του εκλογικού σώματος κάτι ενδεικτικό για το ελαφρύ της απόφασης. Τον Ιανουάριο του '15 το 52,54% ή 3,31 εκατομμύρια Έλληνες ψήφισαν από το κέντρο και αριστερότερα. Τον Ιούνιο του '23 έμεινε σταθερή σε αυτή την άποψη το 40,53% ή 2 εκατομμύρια ψηφοφόροι. Αντίστοιχα από το κέντρο και δεξιότερα το '15 προτίμησε το 38,84% ή 2,4 εκατομμύρια πολίτες, ενώ τον Ιούνιο του '23 το ποσοστό ανέβηκε στο 53,55% που σημαίνει 2,8 εκατομμύρια πολίτες.

Γίνεται σαφές ότι η ιδεολογία, ή όποια ιδεολογία οδεύει στα αζήτητα. Οι πολίτες που πλέον είναι περισσότερο πληθυσμός και λιγότερο λαός έχουν άλλα κριτήρια. Μοιραίο με όλα όσα έχουν προηγηθεί. Στα μέσα της τρίτης δεκαετίας του 21ου αιώνα η πιθανότητα να βρεθεί ένα άφθαρτο νεανικό πρόσωπο που θα προσπαθήσει να κινηθεί χωρίς αυταπάτες, δίχως κάθε είδους δεσμά, με ουσιαστικά ιδανικά είναι μηδενικές.

Υπό αυτές τις συνθήκες το παρελθόν φαντάζει λιγότερο απειλητικό από το άδηλο μέλλον, αλλά θα ζήσουμε με την παρηγοριά ότι δεν θα το καταλαβαίνουμε.

Είναι σαν να περιμένουμε στο λιμάνι το βαπόρι που δεν θα έρθει ποτέ. Σε λίγο, δεν θα θυμόμαστε ούτε καν γιατί βρισκόμαστε στο λιμάνι.